

TAX. ΤΕΛΟΣ ΠΛΗΡΩΘΗΚΕ

ΙΚΟΡΦΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ

Διήμνη εφημερίδα του Συλλόγου Δικορφιωτών Ζαγορίου

ΤΕΥΧΟΣ 20 - ΟΚΤΩΒΡΗΣ - ΝΟΕΜΒΡΗΣ 1987

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ: Δημήτρης Παπαγιαννόπουλος - Κισσάβου 11 - 121 37 ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ

ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΒΟΣΚΟΤΟΠΟΥΣ

Στις 16 του Οκτώβρη δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα της κυβέρνησης στο φύλλο 180 το πρόσφατα ψηφισμένο νομοσχέδιο για τους βοσκότοπους. Η εφημερίδα μας, θεωρώντας ότι αυτό το νομοσχέδιο ίσως να αφορά το χωριό μας και όχι μόνο αυτό αλλά και τα υπόλοιπα χωριά της περιοχής, φρόντισε, η ήρεσ τα χέρια της το νομοσχέδιο, ρώτησε ειδικούς και πραγματικά εντόπισε υπεύθυνα ορισμένα σημεία που αφορούν το Δίκορφο και τα άλλα χωριά, καθώς και τους κατοίκους του.

Αλλά ας δούμε ποια είναι αυτά τα σημεία που εντοπίστηκαν από την εφημερίδα μας:

1. Στην επιτροπή που καθορίζει μια έκταση σαν βοσκότοπο και τον οριοθετεί, εκτός από τους ειδικούς επισημειωμένους (γεωπόνους, δασολόγους κλπ.), συμμετέχει και εκπρόσωπος της κοινότητας. Έτσι, καλό είναι το κοινοτικό συμβούλιο, σε συνεργασία με το σύλλογο και τους χωριανούς, να έχει από τώρα ένα σχέδιο έτοιμο για το ποιές εκτάσεις θέλει γα βοσκότοπους και ποιές όχι, ώστε να ακουστεί υπεύθυνα στην επιτροπή και να έχει τον πρώτο λόγο.

2. Επειδή είναι σχεδόν σίγουρη η περίπτωση να χαρακτηριστούν εκτάσεις σαν βοσκότοποι που μέσα σ' αυτές θα υπάρχουν και ατομικές ιδιοκτησίες, καλό είναι να ξέρουμε τα παρακάτω: Οι ιδιοκτησίες αυτές αποδίδονται στον βοσκότοπο, δεν σημαίνει όμως ότι η ιδιοκτησία χάνεται, γιατί μπορεί να γίνουν τα εξής: α) Ο ιδιοκτήτης να περιφράξει τον αγρό και να τον καλλιεργήσει, β) να ανταλλάξει με άλλη δημόσια έκταση την ιδιοκτησία, (προυμένων των αναλογιών όπως π.χ. αζ'α κλπ.), κι αν αυτό δεν μπορεί να γίνει, τότε θα καταβάλλεται στον ιδιοκτήτη το δικαίωμά της βοσκής, που θα καθορίζεται με απόφαση

του νομάρχη. Κι εδώ θα πρέπει να γίνει από κοινότητα και σύλλογο ενημέρωση στους χωριανούς, ώστε να υπάρξει μια κοινή γραμμή ή διαδικασία, ειδικά για το παρακάτω θέμα.

3. Επειδή πολλοί έχουν ιδιόκτητες εκτάσεις που τώρα έχουν δασωθεί, έχουν το δικαίωμα να τις αναγνωρίσουν, χωρίς όμως να μπορούν να κάνουν αλλαγή χρήσης της γης, δηλαδή θα έχουμε ιδιόκτητο δασοτόμιο. Κι εδώ όπως είπαμε πρέπει η κοινότητα μαζί με το σύλλογο να ενημερώσουν τους χωριανούς μας για την διαδικασία αναγνώρισης, γιατί αν δεν γίνει αυτό, φανταστείτε πόση ιδιόκτητη περιουσία θα χαθεί. Και πρέπει να πούμε εδώ, ότι η αναγνώριση πρέπει να γίνει μέσα σε δυο χρόνια από τώρα.

Υπάρχουν βέβαια και άλλα σημεία στο νομοσχέδιο αυτό, που μας αφορούν όμως λιγότερο ή και καθόλου. Αλλά τα παραπάνω είναι αυτά που μας αφορούν άμεσα.

Η εφημερίδα μας πάντως, είναι έτοιμη να απαντήσει σε οποιοδήποτε ερώτημα ή απορία σχετικά με το παραπάνω νομοσχέδιο, πιστεύοντας έτσι ότι εκπληρώνει τον σκοπό της. Γι' αυτό λοιπόν, ότι ερωτήματα έχετε γράψτε μας.

Η ΣΥΝΤΑΞΗ

ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Πέρασε κάμποσος καιρός χωρίς ενημέρωση από το κοινοτικό συμβούλιο για τα θέματα του χωριού, κι έτσι η εφημερίδα μας αποφάσισε να παρευρεθεί σε μια συνεδρίαση του κοινοτικού συμβουλίου, όπου είχε μια από πρώτο χέρι ενημέρωση για τα διάφορα προβλήματα που απασχολούν αυτόν τον καιρό το χωριό, αλλά και για τα διάφορα χρονίζοντα.

ΘΕΜΑ ΝΕΡΟΥ

Το κυριώτερο χρόνιο θέμα που απασχολεί το κοινοτικό συμβούλιο και φυσικά όλους μας, είναι το θέμα νερού. Το ευχάριστο είναι ότι το Κ.Σ. δεν μένει αδρανές μπροστά σε αυτό το θέμα, αλλά ψάχνει συνέχεια να βρει τρόπους για την οριστική επίλυσή του. Αλλά σκοντάφτει κυρίως στο οικονομικό πρόβλημα. Αλλά ας δούμε με τη σειρά τα πράγματα και τις νέες εξελίξεις που υπάρχουν σε αυτό το θέμα. Όπως είναι γνωστό από το καλοκαίρι, η κοινότητα περίμενε γεωλόγο του ΙΓΜΕ για να κάνει μελέτη για την οριστική επίλυση του προβλήματος. Ο γεωλόγος πράγματι ανέβηκε και σύνταξε μελέτη, σύμφωνα με την οποία το επιβεβαιώνει να μαζευτεί στο δίκτυο υδρεύσεως του χωριού, τα νερά από τη θέση «παλιόχανο». Αυτή όμως η λύση ίσως δεν λύσει οριστικά το θέμα του νερού, γιατί το νερό που έχει βρεθεί εκεί μέχρι τώρα τουλάχιστον δεν φαίνεται αρκετό. Σύμφωνα πάντα με τον γεωλόγο, η οριστική λύση θα ήταν να ερχόταν στο δίκτυο υδρεύσεως το νερό από του Ντόβρου. Όμως για να πραγματοποιηθεί αυτό χρειάζεται μια δαπάνη μερικών εκατομμυρίων. Βέβαια η κοινότητα μπορεί να πάρει δάνειο γι' αυτή τη δουλειά, το οποίο

όμως είναι λίγο δύσκολο να καλύψει όλες τις δαπάνες που απαιτούνται. Εξ' άλλου το δάνειο αυτό θα είναι ανταποδοτικό και γεννάται το ερώτημα: είναι διαθέσιμοι οι χωριανοί να πληρώνουν 10.000-12.000 δρχ. πάγο τέλος το χρόνο; Γιατί μόνο έτσι ξεπληρώνεται το δάνειο και έρχεται το νερό από του Ντόβρου. Η λύση της γεώτρησης εξ' άλλου κρίνεται από το Κ.Σ. ασύμφορη γιατί θα δαπανηθεί ένα ποσό γύρω στις 200.000 δρχ. γα μια γεώτρηση και δεν είναι σίγουρο αν θα βρεθεί νερό, ή αν βρεθεί, αν θα επαρκεί. Και δυστυχώς η αρμόδια υπηρεσία της νομαρχίας δεν διαθέτει κονδύλια για τέτοιους σκοπούς. Προς το παρόν πάντως η κοινότητα τοποθέτησε σωλήνες που μαζεύουν τα νερά από το «παλιόχανο» και τα φέρνουν στο δίκτυο υδρεύσεως. Υπολογίζεται έτσι ότι θα υπάρχουν 12-13 κυβικά νερού παραπάνω. Το κατά πόσο βέβαια και μέχρι ποιο σημείο αυτή η κίνηση θα λύσει το πρόβλημα του νερού, θα το δείξει ο χρόνος.

ΓΙΑ ΤΟ ΛΑΤΟΜΕΙΟ

Το καλοκαίρι παρουσιάστηκε κάποιος ιδιώτης και ζήτησε από την κοινότητα την άδεια για να κάνει έρευνα σε μια μεγάλη, περιοχή στη Ράχη για ορυκτά (συνέχεια στη σελίδα 2)

ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

(Συνέχεια από την σελίδα 1)

κλπ.). Το Κ.Σ. αντέδρασε υλικά λατομείου (χαλίκια ο, αυτή την αίτηση και δεν έδωσε την άδεια για έρευνα, με το αιτιολογικό ότι υπήρχε κίνδυνος γα τα έλατα και τους θοσκότοπους της περιοχής, καθώς και υπαρκτός κίνδυνος για τα χωριά της περιοχής. Ο ιδιώτης όμως αυτός επανήλθε με νέα αίτησή του, με μικρότερη αυτή τη φορά έκταση για έρευνα, προσδιορίζοντας ορίστερα από τις Κόναλλες. Και επί πλέον, ένα ωραίο πρωινό έφθασε στην κοινότητα μια πανταχούσια της Νομαρχίας που ζητάει λεία από την κοινότητα ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΗ του θέματος, γιατί οι λόγοι που επικαλείται το Κ.Σ. είναι ΛΟΓΟΙ ΑΟΡΙΣΤΟΙ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΟΙ (!!!). Η επιστολή αυτή κρίθηκε από τα μέλη του Κ.Σ. (και σωστά κατά την γνώμη μας), σαν μέσο πίεσης για να δοθεί η άδεια για έρευνα στον ιδιώτη. Το Κ.Σ. όμως και αυτή τη φορά απέρριψε την αίτηση με τους ίδιους λόγους της προηγούμενης φοράς και το σκεπτικό ότι κάθε άλλο παρά γενικοί και αόριστοι είναι αυτοί οι λόγοι. Νέωτερες πληροφορίες από την κοινότητα αναφέρουν ότι, η Νομαρχία ΑΡΝΗΘΗΚΕ ΚΑΙ ΠΑΛΙ να δεχθεί την απορριπτική απόφαση του Κ.Σ. με

το ίδιο σκεπτικό για γενικούς και αόριστους λόγους. Μήπως μπορεί η Νομαρχία να μας εξηγήσει ποιοί λόγοι τέλος πάντων είναι ικανοί και ευσταθούν για να απορριφθεί αυτή η αίτηση;

ΑΛΛΑ ΘΕΜΑΤΑ

● Όπως γράψαμε και στο προηγούμενο φύλλο μας, εγκρίθηκε τελικά πίστωση 1.770.000 δρχ. για την κατασκευή δρόμου προς τον Σταυρό και 354.000 δρχ. για την επισκευή λούτσας στον Βαθύλλακο, από την Δ/νση Γεωργίας.

● Οδηγούμαστε πάλι σε εκλογές; Δεν αποκλείεται μια και ο κοινοτικός σύμβουλος Θεόφιλος Καραγιάννης παραιτήθηκε, και δεν αναλαμβάνουν άλλοι από τους υποψήφιους της περασμένης εκλογικής περιόδου. Έτσι λοιπόν δεν αποκλείεται να ξανακληθούμε στις κάλπες για την ανάδειξη κοινοτικού συμβούλου.

● Τοποθετήθηκαν στο σχολείο καινούργιες πόρτες και άλλαξαν τα παράθυρα με καινούργια, όσα δεν είχαν αλλάξει την προηγούμενη φορά. Επίσης χτίστηκε το πεζούλι στην άκρη στο μεσοχώρι, στη δρυσοπούλα, και οι πράσινες κολώνες από τα κάγκελα επενδύθηκαν με μαυρόπλακα. Η ΣΥΝΤΑΞΗ

Απορίες

● Τι συμβαίνει με το σύλλογο; Λειτουργεί; Για απαντήστε μας παιδιά του Δ.Σ. γιατί ο κόσμος άρχισε να ανησυχεί και να διερωτάται τι συμβαίνει. Δεν είναι κρίμα να τον χάσουμε; Θα γυρίσουμε πίσω, πολύ πίσω.

Δραστηριοποιηθείτε!

● Ξέρει το κοινοτικό συμβούλιο ότι εγκρίθηκε πίστωση στην Περιβλεπτο που αναφέρεται σε δρόμο με τον τίτλο «Περιβλεπτος — Βαθύλλακος; Αντιλαμβάνεστε τι σημαίνει αυτό και ποιες οι επιπτώσεις;

● Δεν ξέρουμε τις διαθέσεις της Νομαρχίας και τις δυνατότητες του κοινοτικού Συμβουλίου. Αλλά ρωτάμε: μήπως το Κ.Σ. πρέπει να κάνει παραστάσεις στη Νομαρχία, ώστε να υπάρχει γκρέιντερ σε μόνιμη βάση στον Άη — Θανάση για τους χειμερινούς μήνες, για τον γρήγορο αποχιονισμό του δρόμου; Και κάτι άλλο: μήπως θάπρεπε να προσέξουμε αυτή την εποχή τα έλατα για να μην παρατηρηθεί το φαινόμενο των άλλων χρόνων, όπου στα «μέγα αλώνια» «αλώνιζαν» οι ξένοι κόβοντας έλατα;

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ

— Παντρεύτηκε στις 22 του Νοέμβρη στην Αθήνα ο Γιώργος Στάθης του Τάσου, την εκλεκτή της καρδιάς του, Ελένη. Τους ευχόμαστε να ζήσουν ευτυχισμένοι.

— Ο Μάκης ο Ζάννας βάφτισε τον γιο του, ο οποίος πήρε το όνομα του παππού του, Αλέξανδρος.

— Πέθανε στην Αθήνα ο χωρικός μας Γιώργος Δούκας. Εκφράζουμε τα συλλυπητήριά μας στους συγγενείς του.

— Ο σιδεσιμότατος Δημήτρης Παπαθωσίου από το Διπτόταμο, αρραβώνωσε την κόρη του Αμαλία με τον εκλεκτό της καρδιάς της Βασίλη. Τους ευχόμαστε καλά στέφανα.

— Παντρεύτηκε τον Σεπτέμβριο και ο Πολύβιος Καρράς με την εκλεκτή του Πόπη. Να ζήσετε παιδιά ευτυχισμένοι.

— Πέθανε στην Αθήνα ο Κώστας Στεφάνου από την Καλουπιά. Τα συλλυπητήριά μας στους συγγενείς του.

— Μερικοί μας λένε ότι δεν γράφουμε για όλα τα κοινωνικά των χωριανών μας που συμβαίνουν. Εμείς θα θέλαμε να πούμε ότι ο υπογράφων τη στήλη δεν είναι επαγγελματίας δημοσιογράφος γα να ασχολείται μόνο με τη στήλη και την εφημερίδα αποκλειστικά. Γράφουμε μόνο ότι μαθαίνουμε και ότι μας λένε, οι ενδιαφερόμενοι. Οι τελευταίοι ας μας εδοποιούν για να γράφουμε τα συμβάντα.

— Και μια επανόρθωση Στο προηγούμενο φύλλο μας αναφέραμε την Έρη Καρρά — Χαλκιοπούλου σαν κόρη του Βασίλη Καρρά. Όμως όλοι ξέρουμε ότι η Έρη είναι κόρη του Σπύρου Καρρά. Συγγνώμη.

— Μπλόκο παίχουμε έγραφε και φέτος από τα καζάνια στο χωριό. Όσοι τυχεροί ήταν εκεί, απόλαυσαν το πρωτογάκι που έτρεχε από τα καζάνια μέσα σε ένα ήλιο κλίμα. Παρόντες ήταν και μερικοί ξένοι τουρίστες, μαθητές κυρίως τεχνικών και γεωπονικών σχολών, που είχαν σεμινάριο στα Γιάννινα και ανέβηκαν στο χωριό γα τα καζάνια με πρωτοβουλία του χωριανού μας γεωπόνου Γιώργου Καρρά.

— Χωρίς τη συνεργασία του Τόλη Σακελλαρίου αυτό το φύλλο της εφημερίδας μας, εξαιτίας ασθένειάς του. Του ευχόμαστε ολοψυχα περαστικά, και ελπίζουμε στο επόμενο φύλλο μας να τον έχουμε κοντά μας.

— Με καθυστέρηση κυκλοφόρησε αυτό το φύλλο της εφημερίδας μας, εξαιτίας της απεργίας των ταχυδρομικών, από την οποία απεργία άρρησαν να φθάσουν στη σύνταξη ορισμένα άρθρα του φύλλου αυτού.

Τ.Π.

ΠΕΘΑΝΕ Ο ΚΩΣΤΑΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ

Στις 17 του Οκτώβρη πέθανε στο χωριό του το Κουκουλι, ο δάσκαλος — λαογράφος Κώστας Λαζαρίδης σε ηλικία 84 χρόνων. Ο άνθρωπος που αφιέρωσε τη ζωή του στη μελέτη και στην υπηρεσία του Ζαγορίου, πέθανε στο χωριό του την ώρα που προσφώνουσε τον Νομόρχη και του έθετε τα προβλήματα των χωριανών του.

Ο Κώστας Λαζαρίδης, πρόεδρος της Λαογραφικής Εταιρείας Ζαγορίου, τη εφημερίδας «ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ», ιδρυτικό μέλος του Κέντρου Ερευνών Ζαγορίου, είναι ο ιδρυτής της «Μικρής Γαγορίας Βιβλιοθήκης», που αριθμεί γύρω στα σαράντα βιβλία, ενώ έχει γράψει πλήθος από κριτικές και πραγματείες για την λαογραφία την Οικολογία κ.ά. Επίσης έχει και μια σπάνια συλλογή με την κλωδα της περιοχής του Βίκου.

Την περιουσία του την άφησε στη Ριζάρειο Εκκλησιαστική Σχολή για να γίνει το Λαζαρίδείο Ίδρυμα.

Εμείς από την πλευρά μας εκφράζουμε τα συλλυπητήριά μας, όχι μόνο στους συγγενείς του, αλλά και σε όλο το Ζαγόρι το οποίο πένθει αυτή την απώλεια.

Δ. Π-ς

Στο λοβίτικα

Από την «έμμετρη ιστορία του Ζαγορίου»

του Γ. Β. ΣΩΤΗΡΗ

Η «έμμετρη ιστορία του Ζαγορίου» είναι ένα περίεργο στοιχείο, που το έγραψε ο δάσκαλος Γεώργιος Β. Σωτήρης από τις Νεγίδες. Το έργο σαν στοιχείο δεν παρουσιάζει κανένα ενδιαφέρον, αλλά αποκτάει μεγάλη και συγκεντρώνει στις γραμμές του ιστορίες των διάφορων χωριών, θρύλους, παραδόσεις, γεωγραφικά στοιχεία για κάθε χωριό, εκκλησίες και σχολεία, χαρακτήρες ανθρώπων και σχέσεις μεταξύ τους. Παρακάτω παραθέτουμε το τμήμα της έμμετρης αυτής ιστορίας, που μας κάνει λόγο για το Στολωβό (Διπτόταμο).

«ΣΤΟΛΩΒΟΝ»

Το Στολωβό του Ζαγορίου είναι μικρόν χωριόν, σ' ένα λοφίσκον έμορφον, μαγευτικό τοπίον. Το μέρος λέγαν στο Λωβό, χωριό πριν νάχουν κτίση, γιατί σ' αυτό για καθαρίν λωβό έχουν αφήσει. Κι όλα τα γειτονόχωρα θοσκούσαν αυτό πέρα, τα γίδια και τα πρόβατα και νύκτα και ημέρα. Κι αφού απέθαν' ο λωβός, ολίγον παρακάτου, εκτίσθηκε το Στολωβό κι επήρε τ' όνομά του. Τώρα λέγουν Διπτόταμον, αυτός που το 'χει θγάλει, κάλλια εις τον Διπτόταμον νάχωνε το κεφάλι, ή να 'μβαινε στον ποταμό, για να τον πάρ' η σούδα, πνιγμένον να τον πήγαινε κάτω εις την Βαλδούμα, παρά που 'σθιρε τ' όνομα Στολωβό του ωραίων, εν μέρει και ιστορικών και έδωκε το νέον. Η Εκκλησιά η κεντρική είναι της Παναγίας, είναι κι αυτή 'πό τας καλὰς και ωραίας εκκλησίας, και πανηγύρι γίνεται στις δέκα πέντ' Αυγούστου, ωραίων και θαυμασίων, έμορφον και του γούστου. Ας λέγουν για το Στολωβό, το πώς στολή δεν έχει, είναι χωριόν έμορφον και εις ωραία θέσι. Εις του χωριού την κορυφήν ο λόφος είναι 'κενός, που είναι εξωκλήσιον 'Αγιος Κωνσταντίνος. Έχει αμπελοχώραφα, έμορφα δουλεμένα, όλα τα προϊόντα των γίνονται ζηλευμένα. Στο Στολωβό γεννήθηκε Κωστάκης Αθανασίου, άρχων και γεροστιαστής Βλαχίας Βουκουρεστίου, Χριστόδουλος Τσακόπουλος, μεγάλοι ευεργέται, κι ο Κυριάκος Στολωβού οι τρεις ελεοθέται. Ο επιστήμων ιατρός άτυχος Αναστάσης, η μόρα του 'πε τη ζωή γλήγορα θα την χάση, και της ζωής η άτροπος του έκοψε το νήμα, και τάχαρι νεώτατον εκέκασε το νήμα. Δεν έμειν' από τα νεύατα του κι από την επιστήμη, εις όλους του τους χωριανούς, ει με θλιμμένη μνήμη. Χρονίδης ο διδάσκαλος, Σπυρόπουλος ο Γιάννης, ο Μπουκουρέλης και οι δυο Ραφαίλοι, Κακλαμάνης, ο Ιωάννης Τόμπολος, ο Σβάρνος, κι οι Ζαπαίοι, του Στολωβού γεννήματα, καλοί νοικοκυραίοι. Ο Τόμπολος μίαν φοράν απ' του Νικόλα Ράφτη, ένα θαρέλι με κρασί επήρην εις την πλάτη. Νικόλαινα τον ρώτησε γελούμενη με τρόπο «πού πας; της αποκρίνεται». Σε θγάν' από τον κόπο! αντί νάρχωμαι σίτι σου και συ νύχτα κ' ημέρα τρέχεις να φέρη το κρασί, το παύρι' απ' εδώ πέρα, πολύ λυπούμαι, αδελφή εσύ εις το κελάρι, να καταβαίνης πάντοτε για τη δική μου χάρη». Ο Ράφτης ο Νικόλαος με Τόμπολο Γιαννάκη, οι δυο των διασκέδαζαν και τώπουσαν λιγάκι. Ήσαν δυο άνδρες φρόνιμοι πολύ αγαπημένοι με χάρη αστειζόντο πάντ' ευχαριστημένοι. Ο Παπός Κώστας ο παλιός γνωστός ως Παπαθώμος, που εκτελούσε τακτικά, όσα προστάζ' ο νόμος.

Και θου επανελάμβανε, σσάκις ωμίλουσε, όποιος αν τον ήκουεν όλο κρυφογελοούσε. Τ' ακόλουθ' επεισόδιο έπαθ' ο Παπαθώμος, μέσα εκεί στα Γιάννινα, που τον έπιασε τρόμος. Κάποτε εις τα Γιάννινα πήγε με το μολάρι, της Τομπολίνας και εκεί αντάμωσε με χάρη, τον Αναστάση το γιατρό, ειχ' έλθ' απ' τας Αθήνας και μ' έν' αγνώριστον σ' αυτόν ωμίλουν διεκείνας. Ενθουσιάσθη ο Παπός γι' Αθήνας και Ελλάδα, τους ήκουε με προσοχή και με πολλή γλυκάδα, νόμιζε τον αγνώριστον πως Έλληνα κι αυτός ήτο. Και θου τοις λέγει ο Παπός, θα πούμε Ελλὰς Ζήτω! Να φύγουν οι σκυλότουρκοι, Ζήτω ελευθερία! Ζήτησαν τ' αδελφία μας, στο διάβολ' η Τουρκία. Τω λέγει ο ξένος, τι λαλείς, παπά, εγώμαι Τούρκος, κι αν σε προδώσω, άχαρε, θέλει σε πήξ' ο θούρκος, σαν σένα ο πατέρας μου έχει κρεμάσει χίλιους, τώρα τη γλύτωσες φτηνά χάριν του Αναστάση. Και θου φωνάζει ο Παπός, σ' αχούρι ευθύς πηγαίνει, κ' εκεί από το φόβο του ξένο μολάρι παίρνει. Γυρίζει εις το Στολωβό, πικρός φαρμακαμένος, με όφι χαλκοπράσινη και καταζαλισμένος. Η Τομπλίνα το μολάρι θλέπει και ερωτάει, Παπά, πούν' το μολάρι μου; Και θου της απαντάει, καθάλλα καθώς ήτανε στα Γιάννινα γυρνάει, και θου τω λέγει τ, έπαθα μ' ένα τουρκάκι σκύλο, το νόμισα για χριστιανό και Έλληνας παιδάκι, κι εμπρός του ύβριζα πολύ τους Τούρκους, την Τουρκία. Κι αφού είναι Τούρκος έμαθα, με βία πολλή φεύγω, και θου από το φόβο μου, άλλο μολάρι παίρνω. Γύρνα στο Στολωβό, Παπά, είπ' ο Μιχαήλης, ξαίρω, μου διηγήθ' ο γιατρός αυτή την ιστορία, πως στο Τουρκάκι ύβριζες και Τούρκους και Τουρκία. Κι όταν απ' τα Γιάννινα εκίνησα να φύγω, πήγα σ' όποιον σ' αχούρι δεν το έβρισκα. Μου είπαν Στολωβού Παπός επήρ' ένα μολάρι, θεδαιώς λάθος έκαμε, κι αυτός το έχει πάρη. Κατάλαβα το λάθος σου, πως πήρες το δικό μου, κ' εις το μολάρι του Τόμπολου φόρτασα τα φορτιά μου. Τώρα κατέβα συ Παπά, κι εγώ να ξεφορτώσω, και δος μου το μολάρι μου, δια να το φορτώσω. Και θου τω λέγει ο Παπός, και με χαρά μεγάλη κατέθη και ευχαρίστει τον Καλοτάτ' Μιχαήλη. Μου τα είπ' ο ίδιος ο Παπός, όταν εις τους Φραγκάδες εις την κηδείαν Δαρδωγιάνν' ήσαν μ' άλλους Παπάδες χίλια 'κτακόσια 'νενήντα ένα στις οκτώ του Σεπτέμβρη. Σήμεραν είναι ιερέας ο Κωνσταντίνος Ράφτης, εις ευσεβής και εκτελεί ό,τι προστάζ' ο Πλάστης. Στο έργο τακτικώτατος και την ακολουθία ανανινώσκει τακτικά και εις την εκκλησία, πάντα με φόβο του Θεού λέγει τας λειτουργίας, παρακαλεί να συγχάρη Θεός τας αμαρτίας. Πριν γύνη όμως ιερέας και με τον αδελφό του έκτισαν εις το Στολωβό Κωδωνοστάσιό του. Αχ! ω καλό μου Στολωβό ποιά είναι τ' όνομά σου που σ' έβαλε Διπτόταμο, δεν ήτο στα σωστά του.

ΠΛΑΞ ΕΝΕΠΙΓΡΑΦΟΣ

ΣΤΟΥ ΣΤΟΛΩΒΟΥ ΚΑΙ ΚΑΛΩΤΑ ΣΤΗ ΘΕΣΙ ΚΑΤΑΦΥΓΙ
ΗΥΡΑΝ ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΓΡΑΦΗ ΤΟ ΣΑΛΥΕ ΑΝΤΟΝΙΝΙ.

ΤΑΚΗΣ ΣΤΟΛΟΒΙΤΗΣ

Η ΜΕΤΑΛΛΗ ΛΗΣΤΕΙΑ ΤΗΣ ΤΖΟΝΤΙΛΑΣ

Είναι γνωστό σε όλους τα δεινά που υπέστη το Ζαγόρι κατά τον προηγούμενο κυρίως αιώνα από τις διάφορες ληστείες, και ειδικά τα πλούσια χωριά. Από τον κανόνα αυτό δεν μπορούσε βέβαια να ξεφύγει και το χωριό μας, αν και τα στοιχεία που έχουμε μας δείχνουν ότι τις μεγαλύτερες συμφορές από τις ληστείες τις έπαθε στις αρχές του αιώνα μας. Κι αυτό, κατά τον Ι. Λαμπρίδη, γιατί το χωριό τον περασμένο αιώνα είχε πολλούς κατοίκους και κυρίως ανδρικό πληθυσμό, και οι οποίοι άνδρες της Τζοντίλας είχαν την φήμη γενναίων ανθρώπων. Έτσι οι ληστές δεν πλησίαζαν το χωριό. Αλλά στις αρχές του αιώνα παρατηρείται μια έξαρση στις ληστείες στη Τζοντίλα.

Και η μεγαλύτερη ληστεία έγινε τον Δεκέμβρη του 1909, μέρα της γιορτής της Αγίας Άννας, και προκάλεσε αίσθηση και αγανάκτηση, όχι μόνο στην Ήπειρο, αλλά και σε όλη την ελεύθερη και τουρκοκρατούμενη Ελλάδα, για τις ανατρεχαστικές πράξεις που έγιναν.

Γι' αυτή τη ληστεία έχουμε τρεις μαρτυρίες. Η πρώτη είναι που ιστορικού και λογοτέχνη κ. Σπύρου Μουσελίμη, που στο βιβλίο του με τίτλο «το Πόποβο», κάνει λόγο σε ειδικό κεφάλαιο για τους ληστές που βγήκαν απ' αυτό το χωριό και στη σελ. 40 γράφει: «Το 1911 πολλοί απ' αυτούς που έμειναν εφεδρεία και προσκαλούνται σ' έκτακτες περιπτώσεις ως 40 νομάτοι, υετέδησαν στην Ζωνδήλα του Ζαγοριού και λήστεψαν τους κατοίκους σε μετρητά και χρυσασικά 600 χρυσών λρών».

Η δεύτερη μαρτυρία είναι η αφήγηση της ληστείας από την, μακαρίτισσα πια, χωριανή μας, Χαριτίνη Λέκκου και που δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα «ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ», τον Νοέμβρη του 1986, από τον σεβαστό δασκαλό κ. Κώστα Λαζαρίδη. Η Χαριτίνη Λέκκου στην αφήγησή της, μας λέει ότι αυτή η ληστεία έγινε στις 21 του Νοέμβρη, μέρα της γιορτής της Παναγίας.

Τέλος η πληρέστερη μαρτυρία είναι η τρίτη, που είναι η ειδησεογραφία από την εφημερίδα της εποχής εκείνης, την «ΗΠΕΙΡΟ», και που εξιστορεί το συμβάν με τις πιο μικρές αλλά και ανατριχιαστικές λεπτομέρειες.

Οι τρεις αυτές μαρτυρίες δεν συμφωνούν μεταξύ τους ως προς την χρονολογία και τον αριθμό των ληστών, Ως προς την χρο-

νολογία, η σωστή είναι αυτή που παρουσιάζει η εφημερίδα «ΗΠΕΙΡΟΣ», δηλαδή η 10 Δεκεμβρη του 1909, και όχι του 1911, μέρα Τετάρτη και γιορτή της Αγίας Άννας. Και αυτό, γιατί η εξιστορήση των γεγονότων στην παραπάνω εφημερίδα, έγινε από ανώνυμο συγχωριανό μας που έζησε τα γεγονότα, λίγες μέρες μόνο μετά τη ληστεία, και συγκεκριμένα στο τεύχος της 13.12.1909. Έτσι, είναι αδύνατον η ληστεία να έγινε το 1911 και η εφημερίδα να το έγραψε το 1909.

Ένα άλλο θέμα στο οποίο υπάρχει διαφωνία, είναι ο αριθμός των ληστών. Ο κ. Μουσελίμης μιλάει για «40 νοματέους», η εφημερίδα «ΗΠΕΙΡΟΣ» για καμιά εικοσιπενταριά και ο κ. Χαριτίνη Λέκκου για εβδομήντα τρεις. Πάντως όλοι συμφωνούν ότι στο χωριό μπήκαν περίπου δεκαπέντε ληστές, ενώ οι υπόλοιποι έκλεισαν τους δρόμους γύρω από το χωριό.

Η ληστεία έγινε από τους περιβόητους εκείνη την εποχή ληστές, Κουτούπη, Νικόλα Πατρου, Ζαρούδη και άλλων γνωστών τότε. Ο Ζαρούδης συνελήφθη αργότερα από τις ελληνικές αρχές στο Μεσολόγγι.

Παρακάτω ακολουθεί ολόκληρη η ειδησεογραφία για την ληστεία από την εφημερίδα «ΗΠΕΙΡΟ» και στη συνέχεια αποσπάσματα από την αφήγηση της Χαριτίνης Λέκκου όπως δημοσιεύθηκαν στο «ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ». Και πρώτα η ληστεία όπως την περιγράφει η «Ήπειρος», στη δημοτική, μια και η πρωτότυπη εξιστορήση είναι στην καθαρεύουσα και θα ήταν κομμάτι δύσκολο να διαβαστεί από όλους και να κατανηθούν όλες οι ομολογούμενες ανατριχιαστικές λεπτομέρειες που έγιναν.

Ο πρωτότυπος τίτλος είναι:

«ΘΡΑΣΥΓΙΑΤΗ ΠΡΩΤΟΦΑΝΗΣ
ΛΗΣΤΕΙΑ ΕΙΣ ΖΑΓΟΡΙΟΝ
Ο ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ ΤΗΣ
ΖΟΝΔΥΛΑΣ
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑΙ ΣΧΕΔΟΝ
ΑΠΙΣΤΕΥΤΟΙ»

και συνεχίζει:

«Αν και τα Ηπειρωτικά χρονικά και η ιστορία των Ηπειρωτικών χωρών διασώζουν ναπές ακόμη παραδόσεις ληπειών και ονόματα ληστών, που άλλοτε τρομοκράτησαν και ολόκληρες περιφέρειες, και δύσκολα οι γεροντότεροι τουλάχιστον εξαφνιάζονται από συνηθισμένα κρούσματα λη-

στείας, το φρέσκο ακόμα συμβάν της Ζωνδήλας, νεμίζει με μια ακόμα σελίδα πρωτάκουστη και πρωτοφανή στο μεγάλο βιβλίο των βιαιοπραγιών, όσες η ληστεία κατά καιρούς διέπραξε σε βάρος προπαντός των ωραίων χωριών του Ζαγοριού. Η κατάπληξη και το δέος, με τα οποία δηλούνται λεπτομέρειες της θρασύτατης ληστείας όσοι έρχονται από κει, μαρτυρεί ποια εντύπωση προκάλεσε η ληστεία.

Η ΕΜΦΑΝΙΣΗ

Στις περιαισμένες 10 Δεκεμβρη, μέρα Τετάρτη και γιορτή της Αγίας Άννας, εικοσιπενταμελής περίπου συμμορία και αποτελούμενη, όπως διηγούνται οι ντόπιοι, από άτομα που μλούσαν ελληνικά και αλβανικά, περ έζωσαν την Ζωνδήλα, και δεκαπέντε από αυτά ήρθαν στο χωριό, τα υπόλοιπα έπιασαν τις πάνω από το χωριό απίκαρες θέσεις.

Στην εκκλησία έτυχε εκείνη την ώρα, εκτός από τους ιερείς και τους δασκάλους να είναι μερικοί άλλοι χωριανοί, όπως ο Αναστάσιος Σακελλαρίου, Βασίλειος Δημητριάδης, Κ. Σακελλαρίου και Δ. Πατεόπουλος, τους οποίους όλους οι ληστές τους κλείδωσαν μέσα στην εκκλησία.

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΑΘΛΟΣ

Από κει πήγαν προς το σπίτι του Γεωργίου Λέκκου. Επειδή όμως αυτός αρνήθηκε να ανοίξει παραβίασαν την πόρτα με τσεκούρια, συνέλαβαν τον ιδιοκτήτη και αφού τον χτύπησαν θανάσιμα, του ζήτησαν 200 λίρες. Αφού έσπασαν τα συτάρια και τις κασέλες του σπιτιού, του πήραν ό,τι είχε, 6 εκατόφραγκα συναλλάγματα και τα τεφτέρια του μαγαζιού. Η δυστυχής σύζυγος του βλέποντας αυτόν δαρμένο, μάζεψε γύρω στα 15 εικοσόφραγκα καθώς και μερικά χρυσασικά, τα οποία και έδωσε για να τον αφήσουν.

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΘΛΩΝ

Από το σπίτι του Γιώργου Λέκκου φεύγοντας, θυμήθηκαν ότι είχαν στην εκκλησία κλεισμένον τον Δ. Πατεόπουλο. Τον οδήγησαν λοιπόν με τη βία στο σπίτι του και του ζήτησαν από έναν κατάλογο που έβγαλαν, 300 λίρες. Από αυτά κατόρθωσε ο χωριανός μας να εξοικονομήσει 200 λίρες μετρητές να τους δώσει και δύο τσεκ από 50 εικοσόφραγκα,

καθώς και μερικά κοσμήματα της κόρης του.

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΘΡΗΝΟΥΣΑ

Μετά από αυτόν επισκέφθηκαν τον Τασιούλα Χριστοδούλου, εδώ όμως δεν αρκέστηκαν μόνο στη ληστεία, αλλά δημιούργησαν και σκληρές άγρες και τρομοκρατίας. Γιατί ο ιδιοκτήτης κρύφτηκε, αυτοί δε με φωνές μήκαν στην αυλή και άρχισαν να βασανίζουν την οικογένειά του μέχρι αυτός να φανερωθεί. Μόλις εμφανίστηκε, ένας από τους ληστές, και μέσα στα κλάμματα της οικογενείας του, τον χτύπησε άσχημα στον λαιμό. Του ζήτησαν 200 λίρες, αλλά δεν είχε παρά μόνο 10 εικοσόφραγκα, γι' αυτό του έδωσαν προθεσμία δυο ώρες να βρει τα χρήματα και τον πήγαν δεμένο στο σχολείο.

(ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ)

Σας ευχάμαστε

Καλά

Χριστούγεννα

και

Χαρούμενο

Ειρηνικό

Ευτυχισμένο

το Νέο Έτος

1988

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

— Σιώμος Δημήτριος 2.000 δρχ.

— Κατσανεβάκη Λίτσα - Καρά Μητροπούλου Ελένη 1.000 δρχ.

— Στεφάνου Μαρίνα 500 δρχ.